

รูปแบบการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจน กรณีศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด
**Patterns for quality development for students in poor families A case
study in Roi Et Province**

จุฑาทิพย์ พลเยี่ยม,
วัชรินทร์ สุทธิชัย และ สิทธิพรร์ สุนทร
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
**Chuthathip Pholyiam,
Watcharin Sutthisai and Sitthiporn Soonthorn**
Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand
Corresponding Author, E-mail : tp-home@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้ 1) เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจน กรณีศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด 2) เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจน กรณีศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจน กรณีศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด 4) เพื่อศึกษาสมการปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจน กรณีศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด 5) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจน กรณีศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด 6) เพื่อศึกษารูปแบบปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจน กรณีศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด เป็นการวิจัยแบบผสมเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยการวิจัยเชิงปริมาณ มีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 400 คน หาขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของยามาเน่ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ โดยวิธี Stepwise อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การวิจัยเชิงคุณภาพใช้การประชุมกลุ่มย่อย จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 18 คน และการสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 18 คน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจน กรณีศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ดโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ระดับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจน กรณีศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ดโดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจน กรณีศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมมีค่าความสัมพันธ์โดยรวมอยู่ในระดับสูง เท่ากับ .861 4) ตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจน กรณีศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

* วันที่รับบทความ : 10 พฤษภาคม 2566; วันแก้ไขบทความ 30 มิถุนายน 2566; วันที่รับบทความ : 1 กรกฎาคม 2566

โดยรวมทั้ง 7 ตัว สามารถอธิบายตัวแปรตาม คือปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจน กรณีศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ได้ร้อยละ 85.00 มีค่า $R^2 = .850$ และมีค่าของ F เท่ากับ 317.327 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha .01$ เมื่อพิจารณาตัวแปรที่เรียงลำดับการเข้าสู่สมการตามความสัมพันธ์ ดังต่อไปนี้ คือปัจจัยด้านโอกาส ปัจจัยด้านทุนการศึกษา ปัจจัยด้านความร่วมมือของชุมชน ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านการสื่อสารและเทคโนโลยี ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านนักเรียน 5) ปัจจัยอื่นที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียนยากจน จำนวน 9 ปัจจัย ดังต่อไปนี้ ด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ปัจจัยด้านระบบความปลอดภัยในสถานศึกษา ปัจจัยด้านการยกระดับคุณภาพการศึกษาที่มีคุณภาพ ปัจจัยด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมกันทางการศึกษาทุกช่วงวัย ปัจจัยด้านสุขภาพกายของนักเรียน ปัจจัยด้านสัมพันธภาพทางสังคม ปัจจัยด้านการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพและเพิ่มขีดความสามารถ ปัจจัยการพัฒนาจิตใจของนักเรียน ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม 6) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจน กรณีศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ดังนี้ ควรดูแลนักเรียนในระบบแล้วยังรวมไป ถึงการพัฒนาเด็กที่ออกกลางคัน ควรมีการดูแลนักเรียนกลุ่มที่ไม่จบการศึกษาภาคบังคับ ควรมีการส่งเสริมและจัดทำหลักสูตรด้านวิชาชีพ การพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจนจะต้องร่วมมือกันหลายภาคส่วนทั้งชุมชน สังคม ครอบครัว โรงเรียนจึงจะสามารถช่วยเหลือหรือดูแลเด็กนักเรียนให้มีคุณภาพได้ รัฐบาลควรมีการกำหนดนโยบายระดับพื้นที่ในครอบครัวที่ยากจนได้รับการช่วยเหลือดูแลจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวยากจน

คำสำคัญ: ปัจจัย; การพัฒนา; คุณภาพชีวิต; เด็กนักเรียนยากจน

Abstracts

The purposes of this research were The objectives of this research were to study 1) to study the level of factors affecting the quality development of students in poor families; A case study in Roi Et Province. 2) To study the level of quality development of students in poor families. A case study in Roi Et Province. 3) to study the relationship between factors affecting the quality development of students in poor families. A case study in Roi Et Province. 4) To study the equation of factors affecting the quality development of students in poor families. Case study in Roi Et Province. 5) To study the recommendations of factors affecting the quality development of students in poor families. A case study in Roi Et Province. 6) To study the model of factors affecting the quality development of students in poor families. A case study in Roi Et Province It was a mixed quantitative and qualitative research. by quantitative research There was a sample group used in the research of 400 people. The sample size was determined according to Yamane's formula. using a questionnaire as a tool Statistics used in data analysis were frequency distribution, percentage, mean and standard deviation. Test the hypothesis with Pearson's correlation coefficient statistics. Statistical significance at the .05 level and Stepwise multiple regression analysis with statistical significance at the .01 level. The qualitative research used focus group meetings from 18 experts and in-depth interviews. A group of 18 key informants.

The research results showed that 1) The level of factors affecting the quality development of students in poor families. The overall level of the case study in Roi Et Province was at a high level. 2) The level of quality development for students in poor families. The overall level of the case study in Roi Et Province was at a high level. A case study in Roi Et Province Overall, the overall correlation was at a high level of .861. 4) Factors affecting the quality development of students in poor families. A case study in Roi Et Province, including all 7 characters, can explain the dependent variables. is a factor affecting the quality development of students in poor families The case study in Roi Et Province was 85.00% with $R^2 = .850$ and F equal to 317.327, which was statistically significant at the $\alpha .01$ level when considering the variables ordered into the equation according to the following relations: is the opportunity factor Scholarship factor Community Cooperation Factors Curriculum factors communication and technology factors social factors and student factors. 5) Other factors affecting the quality of life development of poor students, totaling 9 factors as follows: student support system factors of safety system in educational institutions Factors for enhancing the quality of quality education Factors to create opportunities, equality and equality in education of all ages. Student physical health factors social relationship factors Factors in education management to develop professional skills and increase competency. factors for mental development of students Environmental factors 6) Suggestions on the quality development of students in poor families. A case study in Roi Et Province as follows: Should take care of students in the formal system and also include to the development of dropout students should take care of students who have not completed compulsory education; there should be promotion and preparation of vocational courses The development of the quality of students in poor families requires cooperation from many sectors, including communities, societies, families, schools, in order to help or take care of students to have quality. The government should establish a policy at the local level where poor families are supported by all sectors dealing with poor families.

Keywords: Factors; Development; Quality of life; Poor schoolchildren

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ถือเป็นแผนแม่บทหลักในการพัฒนาประเทศที่ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นกฎหมายบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2559 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2564 มีหลักการสำคัญคือ “ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีคุณธรรม ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานหลักในภาคการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพคนของประเทศ ได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว ดังนั้น ภายใต้วิสัยทัศน์ “มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุขในสังคม” ตามแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, กระทรวงศึกษาธิการ, 2560 :1)

การพัฒนาเด็กให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ การหล่อหลอมให้มีค่านิยมที่ดีทางสังคม เป็นคนดี มีสุขภาวะที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคมส่วนรวม การพัฒนาทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการในตลาดแรงงานและทักษะที่จำเป็นต่อความต้องการดำรงชีวิต ในศตวรรษที่ 21 การเตรียมความพร้อมของกำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่จะเปลี่ยนแปลงโลกในอนาคตเน้นให้เด็กและเยาวชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีเหมาะสมตามช่วงวัย ทั้งด้านสุขภาพกายใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีทักษะการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 รู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของบริบทโลก มีความรับผิดชอบต่อตนเอง มีจิตสำนึกต่อส่วนรวม ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่สำคัญยิ่งของเด็กที่จะเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติในอนาคต ตามแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560 – 2564 (คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ, 2561 : 3) จากสภาพปัญหาที่พบในการดูแลนักเรียนในครอบครัวยากจนพบว่ามีความเหลื่อมล้ำทางรายได้สูงทำให้เด็กและเยาวชน บางส่วนของประเทศ ขาดโอกาสทางการศึกษา ประเทศไทยยังมีเด็กเยาวชน (อายุ 1 – 18 ปี) นอกกระบบการศึกษาชั้นพื้นฐานมากกว่า 670,000 คนทั่วประเทศ ทั้งที่เป็นสิทธิตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งเกิดจากปัญหาเด็กและเยาวชน หลุดออกจากระบบการศึกษาก่อนสำเร็จการศึกษา ชั้นพื้นฐานรวมทั้งปัญหาเด็กเข้าเรียนล่าช้า อันเนื่องมาจากปัญหาความยากจน ความด้อยโอกาสทางสังคม ความพิการทางร่างกาย สติปัญญา และปัญหาครอบครัว (สำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564 : 8) จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยในฐานะเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานนี้และเป็นนักศึกษาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน จึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจน กรณีศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการศึกษาสภาพและแนวทางในการบริหารเงินอุดหนุนนักเรียนทุนเสมอภาคที่จะทำให้ได้ข้อมูลสภาพปัจจุบัน โดยเฉพาะปัญหาที่สอดคล้องกับความต้องการและบริบทในการดำเนินการบริหารเงินอุดหนุนนักเรียนทุนเสมอภาคที่สามารถนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายวางแผนการบริหารเงินอุดหนุนนักเรียนทุนเสมอภาคได้อย่างถูกต้องเหมาะสม รวมทั้งให้การส่งเสริมสนับสนุนและช่วยเหลือในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานเพื่อให้เกิดความตระหนักและให้ความสำคัญกับการดำเนินการบริหารเงินอุดหนุนนักเรียนทุนเสมอภาคและนำไปสู่การพัฒนารูปแบบการบริหารเงินอุดหนุนนักเรียนทุนเสมอภาคอย่างมีประสิทธิภาพช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาของครัวเรือนและสนับสนุนสถานศึกษาให้สามารถส่งเสริมทักษะชีวิต และทักษะอาชีพที่สอดคล้องตามความถนัดและความต้องการตามศักยภาพเป็นรายบุคคลได้อีกด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจน กรณีศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจน กรณีศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจน กรณีศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด
4. เพื่อศึกษาสมการปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจน กรณีศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด
5. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจน กรณีศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด
6. เพื่อศึกษารูปแบบปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจน กรณีศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนและผู้ปกครองในระดับประถมศึกษาที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 173,364 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด, 2565 : 1) กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนและผู้ปกครองในระดับประถมศึกษาที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 400 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยสูตร Taro Yamane (1973 : 727)

1.2 เครื่องมือการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการวิจัย มีลักษณะปลายปิด โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปประกอบด้วย สังกัดในโรงเรียนและอำเภอที่อาศัย ซึ่งลักษณะคำถามเป็นแบบระบุรายการ (Check List) จำนวน 2 ข้อ ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจน กรณีศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 11 ด้าน ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านนักเรียน 2) ปัจจัยด้านครอบครัว 3) ปัจจัยด้านโรงเรียน 4) ปัจจัยด้านทุนการศึกษา 5) ปัจจัยด้านโอกาส 6) ปัจจัยด้านหลักสูตร 7) ปัจจัยด้านความร่วมมือของชุมชน 8) ปัจจัยด้านการสื่อสารและเทคโนโลยี 9) ปัจจัยด้านเงื่อนไข 10) ปัจจัยด้านการบริหารจัดการเครือข่าย 11) ปัจจัยด้านสังคม เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนแบบประมาณค่าตามวิธีการของ Likerts มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และ น้อยที่สุด จำนวน 80 ข้อ ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับการพัฒนา

คุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจน กรณีศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 8 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านองค์ความรู้ 2) ด้านทักษะชีวิต 3) ด้านทักษะอาชีพ 4) ด้านความรับผิดชอบ 5) ด้านการมีวินัย 6) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 7) ด้านวิถีชีวิตอิสระ 8) ด้านกตัญญูกตเวที เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนแบบประมาณค่าตามวิธีการของ Likerts มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และ น้อยที่สุด จำนวน 46 ข้อ ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจน กรณีศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด เป็นแบบสอบถาม ชนิดปลายเปิด (Open Ended) เพื่อให้แสดงความคิดเห็นโดยผู้วิจัยได้หาประสิทธิภาพของเครื่องมือวิจัย ศึกษา แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กำหนดขอบเขตของคำถามให้ครอบคลุมกรอบแนวคิด วัตถุประสงค์และเนื้อหาของวิจัย สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง พบที่ปรึกษาและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ หา ความเที่ยงตรงของเครื่องมือโดยวิธีพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ หาค่าดัชนีความ สอดคล้อง (Index of Item - Objective Congruence หรือ IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ค่าที่ได้อยู่ ระหว่าง 0.66-1.00 และดำเนินการหาคุณภาพเครื่องมือ ด้วยการทดลองใช้ (Try Out) จำนวน 40 คน หาค่า อำนาจจำแนก ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายรายข้อ และโดยรวมทุกข้อ (Item – Total Correlation) และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ (Reliability) โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการ Cronbach (วัชรินทร์ สุทธิชัย, สิทธิพร สุนทร และคณะ, 2563 : 37-38) ได้ค่าเชื่อมั่น .917

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บข้อมูลปฐมภูมิ ด้วยการใชแบบสอบถาม จากกลุ่ม ตัวอย่าง 400 ชุด กำหนดให้มีผู้ช่วยวิจัย 5 คน และเก็บข้อมูลทุติยภูมิ เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ตำรา หนังสือ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์และสื่อพิมพ์ออนไลน์ต่างๆ

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการ วิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 1) ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ค่าแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ 2) ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจน กรณีศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3) สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และ 4) การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression) โดยวิธี Enter ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 และ Stepwise ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยใช้วิธีการการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย 1) การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) เมื่อได้ผลการวิจัยจากการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยยืนยันผลการวิจัยด้วยการ ประชุมกลุ่มย่อยจากกลุ่มเป้าหมายจำนวน 18 คน ประกอบด้วย นักเรียนที่มีฐานะยากจน จำนวน 3 คน ผู้ปกครอง จำนวน 3 คน ตัวแทนผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน ตัวแทนข้าราชการครู จำนวน 3 คน ตัวแทนสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 3 คน และตัวแทนผู้ประกอบการหรือ

หน่วยงานที่มีการให้ทุนนักเรียนยากจน จำนวน 3 คน โดยเลือกจากบุคคลที่มีมีส่วนได้เสียในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจน เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ ผลงานและความเหมาะสมเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจน กรณีศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด 2) การสัมภาษณ์ เพื่อดำเนินการยืนยันผลการวิจัยเชิงปริมาณและการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) กลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์ จำนวน 18 คน ประกอบด้วย ตัวแทนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 3 คน ตัวแทนผู้ปกครอง จำนวน 3 คน ตัวแทนผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน ตัวแทนข้าราชการครู จำนวน 3 คน ตัวแทนผู้ประกอบการ หรือหน่วยงานที่มีการให้ทุนนักเรียนยากจน จำนวน 3 คน ตัวแทนองค์กรปกครองท้องถิ่น จำนวน 3 คน โดยเลือกจากบุคคลที่มีส่วนได้เสียในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจน เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ ผลงานและความเหมาะสมเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจน กรณีศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ทั้งนี้กลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์เชิงลึกและการจัดประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ไม่ใช่บุคคลเดียวกัน โดยเครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง (Structure Indept Interview) และการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการจัดบันทึกการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Inductive Analysis) โดยกำหนดขั้นตอนการวิเคราะห์ นำข้อมูลที่นำมาเรียบเรียงในรูปแบบของข้อความโดยการจัดกลุ่มประเด็น (Grouping) ทำการวิเคราะห์ตามประเด็นของข้อมูล โดยการอธิบายความและการตีความข้อมูลที่ได้โดยเชื่อมโยงกับทฤษฎีที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ อภิปรายผลพร้อมพรรณนาความ ข้อมูลตามทฤษฎีและปรากฏการณ์เพื่อสร้างข้อสรุปและข้อเสนอแนะ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษา รูปแบบการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจน กรณีศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด จากกรอบทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประยุกต์จากรูปแบบการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจน กรณีศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ในครั้งนี้ใช้แนวความคิดทางสังคมศาสตร์ว่าด้วยแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจน ผู้วิจัยนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) คือปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจน กรณีศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 11 ด้าน ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านนักเรียน 2) ปัจจัยด้านครอบครัว 3) ปัจจัยด้านโรงเรียน 4) ปัจจัยด้านทุนการศึกษา 5) ปัจจัยด้านโอกาส 6) ปัจจัยด้านหลักสูตร 7) ปัจจัยด้านความร่วมมือของชุมชน 8) ปัจจัยด้านการสื่อสารและเทคโนโลยี 9) ปัจจัยด้านเงื่อนไข 10) ปัจจัยด้านการบริหารจัดการเครือข่าย 11) ปัจจัยด้านสังคม ตัวแปรตาม คือ (Dependent Variables) คือ การพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจน กรณีศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 8 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านองค์ความรู้ 2) ด้านทักษะชีวิต 3) ด้านทักษะอาชีพ 4) ด้านความรับผิดชอบ 5) ด้านการมีวินัย 6) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 7) ด้านวิถีชีวิตอิสระ 8) ด้านกตัญญูกตเวที ดังภาพต่อไปนี้

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

- ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ประกอบด้วย
- 1) ปัจจัยด้านนักเรียน
 - 2) ปัจจัยด้านครอบครัว
 - 3) ปัจจัยด้านโรงเรียน
 - 4) ปัจจัยด้านทุน
 - 5) ปัจจัยด้านโอกาส
 - 6) ปัจจัยด้านหลักสูตร
 - 7) ปัจจัยด้านความร่วมมือของชุมชน
 - 8) ปัจจัยด้านการสื่อสารและเทคโนโลยี
 - 9) ปัจจัยด้านเงื่อนไข
 - 10) ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ
- เครือข่าย
- 11) ปัจจัยด้านสังคม

ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

- การพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจน ประกอบด้วย
- 1) ด้านองค์ความรู้
 - 2) ด้านทักษะชีวิต
 - 3) ด้านทักษะอาชีพ
 - 4) ด้านความรับผิดชอบ
 - 5) ด้านการมีวินัย
 - 6) ด้านคุณธรรม จริยธรรม
 - 7) ด้านวิถีชีวิตอิสระ
 - 8) ด้านกตัญญูกตเวที

รูปแบบการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจน
กรณีศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ระดับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจน กรณีศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีระดับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจน กรณีศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 2 ด้าน เมื่อเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ปัจจัยด้านสังคม ($\bar{X} = 4.22$) รองลงมาคือปัจจัยด้านการบริหารจัดการเครือข่าย ($\bar{X} = 4.21$) อยู่ในระดับมาก จำนวน 9 ด้าน เมื่อเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ปัจจัยด้านนักเรียน ($\bar{X} = 4.17$) ปัจจัยด้านโรงเรียน ($\bar{X} = 4.12$) ปัจจัยด้านเงื่อนไข ($\bar{X} = 4.12$) ปัจจัยด้านครอบครัว ($\bar{X} = 4.11$) ปัจจัยด้านหลักสูตร ($\bar{X} = 4.11$) ปัจจัยด้านโอกาส ($\bar{X} = 4.10$) ปัจจัยด้านความ

ร่วมมือของชุมชน ($\bar{X} = 4.10$) ปัจจัยด้านการสื่อสารและเทคโนโลยี ($\bar{X} = 4.09$) และปัจจัยด้าน
 ทุนการศึกษา ($\bar{X} = 4.08$) แสดงตารางได้ ดังนี้

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจน กรณีศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ปัจจัยด้านนักเรียน	4.17	0.29	มาก
ปัจจัยด้านครอบครัว	4.11	0.30	มาก
ปัจจัยด้านโรงเรียน	4.12	0.34	มาก
ปัจจัยด้านทุนการศึกษา	4.08	0.33	มาก
ปัจจัยด้านโอกาส	4.10	0.32	มาก
ปัจจัยด้านหลักสูตร	4.11	0.36	มาก
ปัจจัยด้านความร่วมมือของชุมชน	4.10	0.39	มาก
ปัจจัยด้านการสื่อสารและเทคโนโลยี	4.09	0.33	มาก
ปัจจัยด้านเงื่อนไข	4.12	0.34	มาก
ปัจจัยด้านการบริหารจัดการเครือข่าย	4.21	0.29	มากที่สุด
ปัจจัยด้านสังคม	4.22	0.30	มากที่สุด
โดยรวม	4.13	0.22	มาก

2. ระดับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจน กรณีศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับ
 มาก ($\bar{X} = 4.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีระดับการพัฒนาอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ด้านคือด้าน
 องค์ความรู้ ($\bar{X} = 4.21$) มีระดับการพัฒนาอยู่ในระดับมาก จำนวน 7 ด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไป
 น้อยคือด้านกตัญญูกตเวที ($\bar{X} = 4.14$) รองลงมาด้านทักษะอาชีพ ($\bar{X} = 4.13$) ด้านวิถีชีวิตอิสระ ($\bar{X} =$
 4.13) ด้านทักษะชีวิต ($\bar{X} = 4.12$) ด้านความรับผิดชอบ (4.12) ด้านการมีวินัย ($\bar{X} = 4.11$) ด้านคุณธรรม
 จริยธรรม ($\bar{X} = 4.07$) แสดงตารางได้ ดังนี้

การพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจน กรณีศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ด้านองค์ความรู้	4.21	0.38	มากที่สุด
ด้านทักษะชีวิต	4.12	0.30	มาก
ด้านทักษะอาชีพ	4.13	0.40	มาก
ด้านความรับผิดชอบ	4.12	0.31	มาก
ด้านการมีวินัย	4.11	0.31	มาก
ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.07	0.34	มาก
ด้านวิถีชีวิตอิสระ	4.13	0.41	มาก
ด้านกตัญญูกตเวที	4.11	0.40	มาก
โดยรวม	4.14	0.23	มาก

3. การวิเคราะห์อำนาจพยากรณ์ของตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจน กรณีศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมทั้ง 7 ตัว สามารถอธิบายตัวแปรตาม คือปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจน กรณีศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ได้ร้อยละ 85.00 มีค่า $R^2 = .850$ และมีค่าของ F เท่ากับ 317.327 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha .01$ เมื่อพิจารณาตัวแปรที่เรียงลำดับการเข้าสู่สมการตามความสัมพันธ์ ได้แก่ ปัจจัยด้านโอกาส (X5) ปัจจัยด้านทุนการศึกษา (X4) ปัจจัยด้านความร่วมมือของชุมชน (X7) ปัจจัยด้านหลักสูตร (X6) ปัจจัยด้านการสื่อสารและเทคโนโลยี (X8) ปัจจัยด้านสังคม (X11) และตัวแปรตัวสุดท้ายที่เข้าสู่สมการที่ดีที่สุดของการวิเคราะห์ถดถอยพหุ ได้แก่ ปัจจัยด้านนักเรียน (X1) สามารถเขียนสมการทำนายจากการวิเคราะห์ถดถอยพหุปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจน กรณีศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่ามีตัวแปรที่สำคัญที่เข้าสู่สมการ 7 ตัวแปร สามารถเขียนสมการถดถอยในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ ดังต่อไปนี้

$$\hat{Y} = .625 - .043X_1 + .190X_4 + .225X_5 + .130X_6 + .145X_7 + .102X_8 + .103X_{11}$$

$$\hat{Z} = .306Z_5 + .269Z_4 + .243Z_7 + .201Z_6 + .146Z_5 + .133Z_{11} - .053Z_1$$

(5) รูปแบบการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจน กรณีศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียนยากจน ได้แก่ ปัจจัยด้านนักเรียน ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านโรงเรียน ปัจจัยด้านทุนการศึกษา ปัจจัยด้านโอกาส ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านความร่วมมือของชุมชน ปัจจัยด้านการสื่อสารและเทคโนโลยี ปัจจัยด้านเงื่อนไข ปัจจัยด้านการบริหารจัดการเครือข่าย ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ปัจจัยด้านระบบความปลอดภัยในสถานศึกษา ปัจจัยด้านการยกระดับคุณภาพการศึกษาที่มีคุณภาพ ปัจจัยด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมกันทางการศึกษาทุกช่วงวัย ปัจจัยด้านสุขภาพกายของนักเรียน ปัจจัยด้านสัมพันธภาพทางสังคม ปัจจัยด้านการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพและเพิ่มขีดความสามารถ ปัจจัยการพัฒนาจิตใจของนักเรียน ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจน กรณีศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ดคือควรดูแลนักเรียนในระบบแล้วยังรวมไปถึงการพัฒนาเด็กนักเรียนที่ออกกลางคัน ควรมีการดูแลนักเรียนกลุ่มที่ไม่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาควรมีการส่งเสริมและจัดทำหลักสูตรด้านวิชาชีพ การพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจนจะต้องร่วมมือกันหลายภาคส่วนทั้งชุมชน สังคม ครอบครัว โรงเรียนจึงจะสามารถช่วยเหลือหรือดูแลเด็กนักเรียนให้มีคุณภาพได้

อภิปรายผลการวิจัย

โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นที่สำคัญสามารถอภิปรายผลตามสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจนในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยพบว่าระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจน กรณีศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประสิทธิ์เรืองแสงอร่าม (2560 : 224) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ผลการวิจัยพบว่าบทบาทหน้าที่ของโรงเรียนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของชรัญญา ไชยวรรณ (2560 : 128) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเรื่อง ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย พบว่าด้านการพัฒนาหลักสูตรเป็นความคิดเห็นโดยรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของอรรุญญา อินอ่อน (2562 : 291) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการพัฒนาเด็กผ่านกระบวนการขัดเกลากายทางสังคมแบบบูรณาการในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่าระดับกระบวนการขัดเกลากายทางสังคมแบบบูรณาการในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก

สมมุติฐานที่ 2 ระดับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจนในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยพบว่าระดับการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจน กรณีศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประสิทธิ์ เรื่องแสงอร่าม (2560 : 224) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ผลการวิจัยพบว่าระดับคุณภาพชีวิตของผู้เรียนในโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของชรัญญา ไชยวรรณ (2560 : 128) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเรื่องความรู้เกี่ยวกับอาเซียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย พบว่าด้านการพัฒนาหลักสูตรเป็นความคิดเห็นโดยรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของพิสมัย ขวัญมา (2562 : 133) ศึกษาการพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่าผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่ารูปแบบที่สร้างขึ้นมีความเป็นประโยชน์ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติและความถูกต้องสามารถใช้เป็นกรอบกำหนดรูปแบบในการพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียน พิจารณาโดยรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับงานวิจัยของวรพล ฤกษ์จันทร์ (2562 : 201) ศึกษาแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษระดับปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่าสภาพปัจจุบันของคุณภาพชีวิตเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ระดับปฐมวัย โดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ย 3.74 อยู่ในระดับมาก ภาพรวมของการจัดการศึกษา สภาพปัจจุบันที่ปฏิบัติ มีคะแนนเฉลี่ย 3.60 อยู่ในระดับมาก

สมมุติฐานที่ 3 ปัจจัยด้านนักเรียน ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านโรงเรียน ปัจจัยด้านทุนการศึกษา ปัจจัยด้านโอกาส ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านความร่วมมือของชุมชน ปัจจัยด้านการสื่อสารและเทคโนโลยี ปัจจัยด้านเงื่อนไข ปัจจัยด้านการบริหารจัดการเครือข่าย ปัจจัยด้านสังคมส่งผลกระทบต่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจนในจังหวัดร้อยเอ็ด ประกอบด้วยการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจน ประกอบด้วย ด้านองค์ความรู้ ด้านทักษะชีวิต ด้านทักษะอาชีพ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการมีวินัย ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านวิถีชีวิตอิสระและด้านกตัญญูทดแทนที่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการวิจัยพบว่าผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจน กรณีศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมมีค่าความสัมพันธ์โดยรวมอยู่ในระดับสูง เท่ากับ .861 ตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจน กรณีศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมทั้ง 7 ตัว สามารถอธิบายตัวแปรตาม คือปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจน กรณีศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ได้ร้อยละ 85.00 มีค่า $R^2 = .850$ และมีค่าของ F เท่ากับ 317.327 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha .01$ เมื่อพิจารณาตัวแปรที่เรียงลำดับการเข้าสู่สมการตาม

ความสัมพันธ์ดังต่อไปนี้ คือปัจจัยด้านโอกาส ปัจจัยด้านทุนการศึกษา ปัจจัยด้านความร่วมมือของชุมชน ปัจจัยด้านหลักสูตร ปัจจัยด้านการสื่อสารและเทคโนโลยี ปัจจัยด้านสังคมและปัจจัยด้านนักเรียน นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญยังได้มีการเสนอแนะเพิ่มเติมการวิจัยในเรื่องรูปแบบการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจน กรณีศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าปัจจัยอื่นที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจน ดังต่อไปนี้ ปัจจัยด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ปัจจัยด้านระบบความปลอดภัยในสถานศึกษา ปัจจัยด้านการยกระดับคุณภาพการศึกษาที่มีคุณภาพ ปัจจัยด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมกันทางการศึกษาทุกช่วงวัย ปัจจัยด้านสุขภาพกายของนักเรียน ปัจจัยด้านสัมพันธภาพทางสังคม ปัจจัยด้านการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพและเพิ่มขีดความสามารถ ปัจจัยการพัฒนาจิตใจของนักเรียนและปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประสิทธิ์ เรื่องแสงอร่าม (2560 : 224) ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษผลการวิจัย พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทหน้าที่ของโรงเรียนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียนกับระดับคุณภาพชีวิตนักเรียนในโรงเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.751 สอดคล้องกับงานวิจัยของพิสมัย ขวัญมา (2562 : 133) ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลของการศึกษารูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) การบริหารจัดการศึกษา 2) การบริหารแบบมีส่วนร่วม 3) โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ 4) คุณภาพชีวิต 5) การพัฒนาหลักสูตร 6) การบริหารการจัดการเรียนการสอน และ 7) การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2. ผลการพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับการยืนยันคำตอบ จำนวน 7 องค์ประกอบหลัก 65 ประเด็น ประกอบด้วย 1) การบริหารจัดการศึกษา 2) การบริหารแบบมีส่วนร่วม 3) โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ 4) คุณภาพชีวิต 5) การพัฒนาหลักสูตร 6) การบริหารการจัดการเรียนการสอน และ 7) การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของสอดคล้องกับงานวิจัยของวรพล ฐิติจันทร์ (2562 : 201) ศึกษาารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ระดับปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า 1. องค์ประกอบการจัดการศึกษาและคุณภาพชีวิตเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษระดับปฐมวัย ด้านคุณภาพชีวิตเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ระดับปฐมวัย 7 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1) ด้านสุขภาพทางร่างกาย 2) ด้านสิ่งแวดล้อม 3) ด้านการศึกษา 3) ด้านอารมณ์และจิตใจ 5) ด้านสัมพันธภาพทางสังคม 6) ด้านสัมพันธภาพทางครอบครัว และ 7) ด้านภาคีเครือข่าย ด้านการจัดการศึกษา 6 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1) ด้านกระบวนการเรียนการสอน 2) ด้านการบริหารจัดการ 3) ด้านครู 4) ด้านหลักสูตรสถานศึกษา 5) ด้านการวัดและประเมินผล และ 6) ด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อม

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง ผู้วิจัยมี ข้อเสนอแนะ ดังนี้

1) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1.1) ควรส่งเสริมให้ครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่ต้องดูแลและพัฒนาเด็กเรียนทางกายให้สมบูรณ์
- 1.2) ควรส่งเสริมให้ครอบครัวมีส่วนช่วยในการพัฒนานักเรียนให้มีจิตสาธารณะ เช่น การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีน้ำใจในเพื่อนมนุษย์และมีจิตอาสา เป็นต้น
- 1.3) ควรส่งเสริมให้โรงเรียนมีส่วนช่วยในการพัฒนานักเรียนให้มีความรับผิดชอบ เช่น รับผิดชอบต่อตัวเอง รับผิดชอบต่อหน้าที่ รับผิดชอบต่อสังคม เป็นต้น
- 1.4) ควรส่งเสริมการให้โอกาสเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีวินัย เช่น การที่ครอบครัวมีส่วนช่วยสร้างวินัยให้กับเด็ก ส่งเสริมสนับสนุนให้รักการเรียนรู้ตลอดเวลา เป็นต้น

2) ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

- 2.1) การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจน กรณีศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อให้เกิดความแตกต่างเกิดการพัฒนาทางวิชาการจึงควรมีการดำเนินการวิจัยเฉพาะเจาะจงลงไปแต่ละสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อจะได้ข้อมูลที่เป็นเชิงลึกและนำไปใช้ได้กับนักเรียนอย่างตรงตามวัตถุประสงค์
- 2.2) ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างหน่วยงานการศึกษาของแต่ละจังหวัดหรือในแต่ละภาค เพื่อให้เห็นผลในภาพรวม จะได้เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแบบในการให้ความช่วยเหลือนักเรียนยากจนให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น
- 2.3) สมควรมีการนำรูปแบบการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจน กรณีศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ไปทดลองใช้กับหน่วยงานทางการศึกษาเพื่อหาความเหมาะสมและเกิดประโยชน์ต่อเด็กนักเรียนมากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ. (2561). *แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560 - 2564*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ เจ. เอส. การพิมพ์ .
- ชรัญญา ไชยวรรณ. (2560). *การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเรื่องความรู้เกี่ยวกับอาเซียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

- ประสิทธิ์ เรื่องแสงอร่าม. (2560). *คุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- พิสมัย ขวัญมา. (2562). *รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วรพล ฐลีจันทร์. (2562). *รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ระดับปฐมวัย*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสยาม.
- วัชรินทร์ สุทธิชัย และคณะ. (2563). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ของประเทศไทย. *วารสารเซนต์จอห์น มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น*. 33 (23), 37.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด. (2565). *ข้อมูลทั่วไป : แผนพัฒนาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา*. จังหวัดร้อยเอ็ด : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1,2,3
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). *รายงานผลการพัฒนาการศึกษาลูกคุณภาพผู้เรียน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนพัฒนากระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- อรัญญา อินอ่อน. (2562). *รูปแบบการพัฒนาเด็กผ่านกระบวนการชดเชยทางสังคมแบบบูรณาการในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- Yamane. (1973). *Statistics an Introductory Analysis*. New York: Harper and Row.